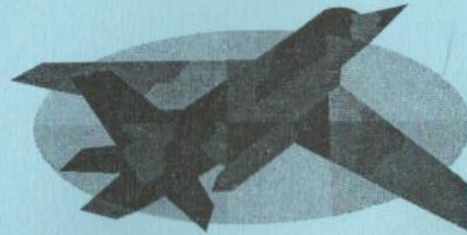

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

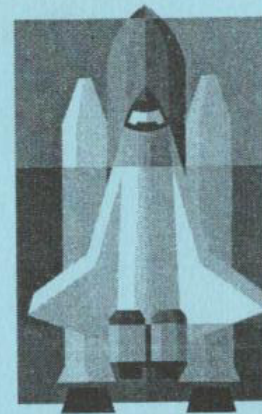

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

19-20 лютого 2008 р.

Київ 2008

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20 лютого 2008 р. / за заг. ред. О.В.Петренка, О.М.Ічанської. – К.: НАУ, 2008. – 144 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех.н., проф., проректор з наукової роботи
Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к.психол.н., доц., завідувач кафедри
авіаційної психології, заступник директора з наукової роботи
Гуманітарного інституту НАУ

Члени оргкомітету:

проф. Л.Ф. Бурлачук
доц. Т.В. Вашека
доц. О.М. Долгова
ст. викл. В.В.Злагодух
доц. О.М. Ічанська
проф. Г.В.Ложкін

проф. О.Р. Малхазов
доц. О.М. Назарук
доц. Л.В. Помиткіна
доц. О.В. Сечейко
проф. В.О. Татенко
доц. С.М. Хоружий

Секретаріат конференції

В.В.Злагодух (голова секретаріату)
Е.І.Кологривова
О.В.Івачевська

*Рекомендовано до друку вченою радою Гуманітарного
інституту НАУ (Протокол №4 від 14 лютого 2008 р.)*

© Національний авіаційний
університет, 2008

діяльністю, підвищення кваліфікації, професійний і особистий розвиток практичних психологів.

Розвиток прикладної, практичної і організаційної складових психологічної служби правоохоронного органу цілком і повністю залежить від розвитку її наукової складової, яка визначає основну теоретичну базу і формує природу психологічної служби. Саме на основі цієї бази в органі створюється концепція психологічної служби і розв'язуються реальні психологічні проблеми.

*Ірина Ковальська
м. Хмельницький*

Психологічна підготовка як важливий чинник успішності діяльності членів громадських формувань у сфері охорони державного кордону

Важливою умовою функціонування будь-якої демократичної, правової, соціально-орієнтованої держави є участь громадськості в управлінні її справами. Держава, делегуючи певні повноваження членам громадських формувань (ГФ) у сфері охорони державного кордону (ОДК), вимагає від них дотримання низки умов: діяльність здійснюється на добровільних засадах, наявність в особи певних морально-ділових якостей та обов'язкова правова та спеціальна підготовка. Саме це спрямовує на участь у таких об'єднаннях громадян з високою правосвідомістю, культурою та освіченістю.

Однак, аналіз результатів повсякденної діяльності громадських об'єднань з ОДК, проведений фахівцями з прикордонних питань, показав, що вони не можуть повною мірою задовольняти потреби сучасної ОДК. Ми вважаємо, що такий незадовільний стан, перш за все, зумовлений недоліками в організації базової підготовки громадськості до діяльності у сфері ОДК, яка на сьогоднішній день не враховує одного досить важливого аспекту їх діяльності, а саме, особливі умови її перебігу. Високий рівень соціальної, юридичної та моральної відповідальності; складність оперативної обстановки, фізичні

навантаження, наявність міжособистісних конфліктів – це не повний перелік тих чинників, які зумовлюють психологічну напруженість особистості громадського помічника прикордонників і, як наслідок, впливають на ефективність та надійність його оперативної діяльності.

На нашу думку, успішне вирішення цих питань можливе за умови науково виваженої організації процесу психологічної підготовки громадськості до ОДК, результатом якого буде поставати їх психологічна готовність, під якою ми розуміємо стійке психологічне утворення, що забезпечує їх здатність до успішного виконання завдань з охорони державного кордону.

Оскільки діяльність членів ГФ у сфері ОДК характеризується особливими умовами перебігу, ми вважаємо, що їх психологічна готовність структурно повинна містити такі компоненти: мотиваційну, когнітивно-операційну та емоційно-вольову готовність.

Під мотиваційною готовністю члена ГФ ми розуміємо складну систему мотивів, яка активізує та скеровує особистість добровільного помічника прикордонників на діяльність по забезпеченню безпеки особи, суспільства і держави в прикордонних регіонах.

Когнітивно-операційна готовність, на нашу думку, характеризується рівнем розвитку знань, умінь та навичок, необхідних члену ГФ для успішної діяльності у сфері ОДК, та сформованістю відповідних психічних пізнавальних процесів і комунікативних якостей особистості; а емоційно-вольова – їх здатністю свідомо регулювати свою поведінку, дії у будь-яких ситуаціях повсякденної діяльності.

Однак, слід зазначити, що подана структура психологічної готовності громадськості до діяльності у сфері ОДК є достатньо умовною, всі виділені компоненти не існують окремо один від одного, вони перебувають в умовах постійної взаємодії та взаємовпливу, утворюючи цілісну системну єдність, яка характеризує готовність громадського помічника прикордонників до охорони державного кордону.